

BOSHLANG'ICH SINF ONA TILI DARSLARDA O'QUVCHILAR KOOLOBARATSIYASINI SHAKLLANTIRISHDA INTERFAOL BAHOLASH METODLAR O'RNI

Otamurodova Dilfuza Otamuroq qizi

Toshkent amaliy fanlar universiteti

E-mail: dilfuzaotamurodova0602@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14738523>

Annotatsiya: Yangicha baholash tizimining joriy qilinishi, Uning an'anaviy baholash tizimidan farqli tomoni subyektivlik, nisbiylikka asoslanmaganligi. Baholash materiallari ham Davlat ta'lim standartlari talablari asosidagi ta'limiy maqsadlarga erishilganlik darajasini tekshirishga qaratilgan bo'ladi. Baholash jarayonlarida hamkorlikda o'rganish strategiyalarini kiritish o'qituvchi uchun ham o'zlashtirishdagi natijalarni sezilarli darajada yaxshilashini ko'rish mumkin.

Kalit so'z: Yangicha baholash tizimi, ona tili, xalqaro baholash, koolobaratsiya, hamkorlikni tashkil etish.

Kirish

"Yangi O'zbekiston – maktab ostonasidan boshlanadi", degan ezgu g'oya asosida bu sohada katta ishlar amalga oshirilmoqda. So'nggi yillarda yuzlab zamonaviy maktablar barpo etildi. Prezident maktablari, ijod maktablari hayotimizga kirib keldi, ixtisoslashtirilgan maktablar tarmog'i kengaytirildi. Yangi darsliklar va o'quv qo'llanmalari yaratildi. Mazkur baholash tizimi ta'lim jarayonining barcha qatnashchilariga maqsadli yondashishni o'rgatadi. Uning an'anaviy baholash tizimidan farqli tomoni subyektivlik, nisbiylikka asoslanmaganligidir. Baholash materiallari ham Davlat ta'lim standartlari talablari asosidagi ta'limiy maqsadlarga erishilganlik darajasini tekshirishga qaratilgan bo'ladi. Xususan, tizim o'qituvchilar darsga tayyorgarlik ko'rayotganlarida ta'limiy maqsadni aniq belgilab olishlariga yordam beradi.

Asosiy qism

Mazkur baholash tizimi amaliyotda qo'llanilayotganda inson omili aralashuvi maksimal darajada kamaytiriladi. O'qituvchi tomonidan har kunlik baho qo'yib borilmaydi. Muayyan bob yakunlagandan keyin, o'quvchi qanday bilimlarga ega bo'lishi kerakligiga qarab savollar tuziladi. Shunga mos tarzda topshiriq ishlab chiqiladi. Bu jarayonda baholash mezonlarida obyektivlik yuzaga keladi. O'qituvchi har bir bolaning ishini tekshirar ekan, o'quvchining mavzuni qay darajada tushunganligi, uning aynan qaysi mavzuda qiyinchilikka uchrayotganini tahlil qiladi. Bolaning dars davomida olgan bilim darajasi va uni tuzatishda qaysi jihatiga e'tibor berish kerakligini o'zi uchun bilib oladi. Mazkur baholash usulida o'quvchi 100 ballik tizimda baholanadi. Bunda 100-86 ball oralig'ida o'quvchi – 5 bahoga, 85-65 ball oralig'ida – 4 bahoga, 64-30 ball oralig'ida – 3 bahoga ega bo'ladi. Koolobaratsion yondashuv- bu jamoaviy ishlashga urg'u beradigan ta'lim yondashuvidir. Bu o'quvchilarga umumiy maqsad sari birgalikda ishlash, o'z tengdoshlari bilan fikr va g'oyalarni muloqot qilish imkonini beradi. Ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish o'qitilayotgan mavzu kabi hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lgan boshlang'ich sinflarda bu usul juda samarali ekanligi isbotlangan. Guruh loyihalarida ishtirok etish orqali talabalar turli nuqtai nazarlarni qadrlashni, empatiyani rivojlantirishni va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini oshirishni o'rganadilar. Agar siz o'quvchilaringizning yozish qobiliyatlarini namoyish etishning esda qolarli usulini izlayotgan bo'lsangiz, jamoaviy ish olib boring, BEPUL darslik to'plamiga buyurtma bering. Talabalar uchun darslik guruhlari loyihalari nafaqat ularning yozish qobiliyatlarini ijodiy tarzda rivojlantirishga yordam beradi, balki sinfda hamkorlik va umumiy yutuqlarga yordam beradi. Birgalikda o'rganish strategiyalarini muhokama qilishdan oldin, biz hamkorlikda va hamkorlikda o'rganish o'rtasidagi farqlarni tushuntirmoqchi edik, chunki bu ikki atamani aralashtirib yuborish oson. Boshlang'ich maktabda hamkorlik va hamkorlikda o'rganish strategiyalari o'rtasidagi farqlar "Hamkorlikda o'rganish" va "hamkorlikda o'rganish" atamaları ko'pincha bir- birining o'rnida qo'llanilsa-da, ular boshlang'ich maktab sinflarida o'qitish va o'qitishning alohida yondashuvlarini ifodalaydi. Sinfingizga hamkorlikda o'rganish strategiyalarini kiritish talabalarigiz uchun ham akademik, ham ijtimoiy natijalarni sezilarli darajada yaxshilashi mumkin. Ushbu strategiyalar nafaqat mavzuni chuqurroq tushunishga yordam beradi, balki ular faol ishtirok etishni, tanqidiy fikrlashni va

o'quvchilarda hamjamiyat hissini uyg'otadi. Keling, boshlang'ich guruh loyihalarida hamkorlikda o'rganishning kuchini va bu strategiyalarni sinfingizda qanday qilib samarali amalga oshirishingiz mumkinligini ko'rib chiqaylik.

Kooperativ ta'lim: tuzilgan jamoaviy ish birgalikda o'qitish va o'rganish sinfga amaliy yondashuvni keltirib chiqaradi, bu erda talabalar aniq loyihalar va maqsadlarni hal qilish uchun kichik guruhlariga birlashadilar. O'qituvchi, odatda, har bir o'quvchiga o'ziga xos rol yoki vazifani tayinlaydi va har bir kishi guruh muvaffaqiyati uchun harakat qilishiga ishonch hosil qiladi.

Bu erda asosiy e'tibor muloqot, topshiriqlarni topshirish va jamoada ishlash kabi ko'nikmalarni shakllantirishga qaratilgan. Tasavvur qiling-a, o'quvchilar hamkorlikda hikoya yozadilar - bir kishi syujetni miya hujumi qiladi, boshqasi qahramonlarni yaratadi va biri illyustratoridir.

Bu har bir talabaning o'z vazifasini bajarishi haqida! Bu yondashuv nafaqat mas'uliyat va mas'uliyatni oshiradi, balki har bir kishining hissasi qanchalik muhimligini ham ko'rsatadi. Birgalikda o'rganish barcha talabalar bir sahifada ekanligiga ishonch hosil qilish bilan birga, muayyan tarkibga chuqur kirish uchun juda yaxshi. Hamkorlikdagi ta'lim: ochiq tadqiqot

Bundan farqli o'laroq, hamkorlikda o'qitish strategiyalari ochiq tadqiqot va birgalikda qaror qabul qilishga qaratilgan. Bu erda o'quvchilar o'qituvchining bevosita ko'rsatmasisiz, tabiiy ravishda birgalikda ishlaydi.

Maqsad talabalarning bilimlarni jamoaviy ravishda shakllantirishlari, erkin fikr almashishlari va bir-birlarining nuqtai nazaridan o'rganishlaridir. O'qiyotgan kitob bo'yicha guruh muhokamasini tasavvur qiling - har bir talaba o'z sharhlarini stolga olib keladi, sinfdoshlarining fikrlariga asoslanadi va matnni chuqurroq tushunadi.

Boshlang'ich maktablarda hamkorlikda o'qitish misollari ko'pincha tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va ijodkorlikni uyg'otadigan loyihalarni o'z ichiga oladi. Bunday yondashuv o'quvchilarda o'z o'qishlariga nisbatan egalik tuyg'usini his qilishlariga yordam beradi va ularni tashabbus ko'rsatishga undaydi. O'qituvchi faolroq rol o'ynaydigan hamkorlikdagi ta'limdan farqli o'laroq, hamkorlikda o'rganish o'quvchilarga jilovni o'z qo'llariga olish imkonini beradi, bu esa yuqori darajadagi fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish va o'rganishga chinakam muhabbat uyg'otishda ayniqsa samarali bo'ladi.

1. O'ylab ko'ring - juftlashing - baham ko'ring "O'ylab ko'r-juft-baham ko'r" - bu oddiy, ammo samarali strategiya bo'lib, talabalarning hamkorligi va ishtirokini rag'batlantiradi. Birinchidan, sinfga savol yoki muammo bering va o'quvchilarga javoblari haqida o'ylash uchun vaqt bering. Keyinchalik, o'z fikrlarini muhokama qilish uchun sherik bilan juftlashing. Nihoyat, juftlarni o'z g'oyalarini kattaroq guruh bilan bo'lishish uchun taklif qiling. Ushbu faoliyat faol tinglashni, tanqidiy fikrlashni va samarali muloqotni rivojlantiradi. Bu, shuningdek, butun sinf oldida nutq so'zlashdan oldin o'z g'oyalarini sherik bilan baham ko'rish uchun qulayroq bo'lishi mumkin bo'lgan tinchroq talabalarda ishonchni mustahkamlashning ajoyib usuli.

2.Jigsaw o'rganish

Jigsaw Learning hamkorlikda o'rganish va tengdoshlarni o'qitishni rivojlantirish uchun kuchli. Bu mashg'ulotda o'quvchilar kichik guruhlariga bo'linadi, har bir guruhga mavzuning alohida bo'limi ajratiladi va tadqiqot o'tkaziladi. O'z bo'limlarini o'zlashtirgandan so'ng, talabalar har bir dastlabki guruhlarining vakillarini o'z ichiga olgan yangi guruhlariga qayta tashkil etiladi. Keyin har bir talaba o'zining yangi guruhiga o'ziga xos mavzu bo'limi haqida dars beradi. Bu usul nafaqat talabalarni o'zlariga tayinlangan sohada "mutaxassis" bo'lishga undaydi, balki mavzuni to'liq o'rganishda bir-biriga tayanishni ham talab qiladi. Bu mas'uliyat va o'zaro bog'liqlik tuyg'usini rivojlantiradi, chunki har bir talabaning hissasi guruhning umumiy tushunchasi uchun juda muhimdir.

3. Guruhlarda hikoyalar yozish

Guruh hikoyalarini yozish - bu ko'pincha yangi, yorqinroq variantlar soyasida qoladigan abadiy hamkorlikdagi faoliyatdir, ammo u ijodkorlik va jamoaviy ishlashni rivojlantirish uchun ajoyib darajada samarali bo'lib qolmoqda. Guruhda hikoya yozish faoliyatida talabalar birgalikda hikoya yaratadilar. Mavzu yoki taklif tayinlash bilan boshlang. Fikrlar kerakmi? Bizning boshlang'ich yozuv ko'rsatmalarimizni shu

yerda o'rganing! Keyin har bir talaba o'z tengdoshlarini kuldiradigan, yig'laydigan yoki mavzu bo'yicha boshqacha fikrlaydigan hikoya yaratish uchun jumla yoki paragrafga hissa qo'shadi.

Ushbu mashg'ulot o'quvchilarni ijodiy qobiliyatlarini kengaytirish va yozish ko'nikmalarini rivojlantirish bilan birga birgalikda ishlashga undaydi. Shuningdek, u talabalar uchun bir-biridan o'rganish va turli g'oyalar qanday qilib uyg'un, tuzilgan hikoya yaratish uchun birlashishi mumkinligini ko'rishning qiziqarli usulini taqdim etadi.

4. Dars kitoblari loyihalari

Sinf kitobini yaratish guruh hikoyalarini yozishni bir qadam oldinga olib boradi. Bu yozish, san'at va hamkorlikni birlashtirgan qiziqarli va foydali loyihadir. Har bir talaba o'z sahifasiga yoki hikoyasiga hissa qo'shadi va tugallangach, kitob nashr etiladi. Ushbu loyiha nafaqat yozish ko'nikmalarini rivojlantiradi, balki talabalar o'z ishlarini professional tarzda bog'langan kitobda ko'rganlari uchun muvaffaqiyat va g'urur tuyg'usini uyg'otadi.

Sinf kitobi o'quvchilarga nashr etilgan mualliflar bo'lish uchun noyob imkoniyatni taqdim etadi, bu esa katta motivatsiya va ishonchni kuchaytiradi. Shuningdek, u umumiy maqsad sari birgalikda ishlash muhimligini ta'kidlaydi, chunki har bir talabaning hissasi yakuniy mahsulot uchun juda muhimdir. BEPUL sinf kitoblari to'plamiga buyurtma berish orqali siz o'quvchilaringizga unutilmas tajriba va abadiy esdalik sovg'asini berishingiz mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda ta'lim jarayonida baholash tizimining muhimligi, unda o'qituvchi to'g'ri yondasha olishi to'g'risida, hamda buning uchun qanday usullardan foydalanish mumkinligi haqida ushbu maqolada ma'lumotlar berib o'tildi. Shuning bilan bir qatorda koolobaratsion tizimni baholashga tasiri haqida, o'quvchilarning bir-biriga bo'lgan munosabatlarini qanday mustahkamlanilsa bo'ladi degan savollarga javob berildi.

Adabiyotlar

1. Maktablarda zamonaviy baholash tizimi joriy etilishining ahamiyati 2-aprel 2024-yil.
2. The Power of Collaborative Learning Strategies in Elementary Group Projects
3. by Studenttreasures | Sep. 13, 2024 | Teaching Strategies